

Arbetsmarknadsdepartementet

103 33 Stockholm

Pensionärers och förtroendevaldas ersättningsrätt i arbetslöshetsförsäkringen (SOU 2013:64)

Arbetsmarknadsdepartementet har i remiss den 18 december 2013 begärt att Försäkringskassan ska yttra sig över Parlamentariska socialförsäkringsutredningens delbetänkande – Pensionärers och förtroendevaldas ersättningsrätt i arbetslöshetsersättningen (SOU 2013:64).

Inledning

Försäkringskassan är positiv till kommitténs förslag till anpassning av reglerna för samordning av pension och arbetslöshetsersättning och förtroendevaldas ställning i arbetslöshetsförsäkringen.

Kommittén har bland annat sett att pensionsreglerna i arbetslöshetsförsäkringen är komplicerade och att arbetslöshetskassorna inte har några möjligheter att kontrollera om tjänstepension betalas ut. Försäkringskassan vill främst lämna synpunkter på de förslag som beskrivs för att komma tillrätta med dessa två svårigheter. Detta eftersom det enligt tilläggsdirektiven till kommittén (Kommittédirektiv 2012:90) också ingår i kommitténs uppdrag att utreda en harmonisering av regelverket för aktivitetsstöd och utvecklingsersättning i förhållande till reglerna i arbetslöshetsförsäkringen. Förslagen kan därmed komma att påverka och förändra det regelverk som Försäkringskassan tillämpar vid beslut om utbetalning av aktivitetsstöd och de påverkar därmed även Försäkringskassans kunder med aktivitetsstöd.

Synpunkter

5.1 Pensionsreglerna i arbetslöshetsförsäkringen

Reglerna för samordning av pension och arbetslöshetsersättning är idag olika beroende på om det är ålderspension eller tjänstepension som arbetslöshetsersättningen ska samordnas med. En sådan olikhet finns också när aktivitetsstöd ska samordnas med pension enligt 11 § förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd. Inför en eventuell kommande harmonisering av regelverken ser Försäkringskassan därför positivt på att reglerna för samordning med pension i möjligaste mån blir desamma oberoende av om det

är ålders- eller tjänstepension. Detta för att reglerna dels ska bli enklare att tillämpa men också för att de ska bli tydligare även för enskilda personer.

Försäkringskassan ställer sig dock frågande till förslaget om att en sökande med pension som högst ska få arbetslöshetsersättning motsvarande skillnaden mellan pensionen och den sökandes dagpenning.¹ Försäkringskassan menar att förslaget riskerar att ge felaktiga signaler till personer som vill och kan fortsätta att arbeta längre upp i åldrarna. För att uppnå alla syften med förändringarna bör arbetslöshetsförsäkringen anpassas till pensionssystemets flexibilitet samt säkerställa att personer som får arbetslöshetsersättning och pension samtidigt varken överkompenseras eller hamnar i en svår ekonomisk situation.

Försäkringskassan minskar i dag normalt aktivitetsstödet med de belopp som lämnas som allmän ålderspension. I den delen beräknas alltså aktivitetsstödet på samma sätt som i förslaget avseende vilken arbetslöshetsersättning en sökande med pension ska få. Men om den allmänna ålderspensionen lämnas med mindre än ett helt belopp så minskas aktivitetsstödet endast till den del som aktivitetsstödet och ålderspensionen utgör ersättning för samma inkomstbortfall. Den delen av regelverket säkerställer att Försäkringskassans kunder med aktivitetsstöd inte drabbas ekonomiskt om de vid ett deltid uttag av ålderspension samtidigt vill arbeta till en viss del. Den delen saknas eller är inte tydligt uttryckt i kommitténs förslag. Det kan därför finnas risk för att den föreslagna ändringen i stället motverkar syftet att stödja arbetslinjen eftersom den enskilda person som vill arbeta deltid och ta ut ålderspension på deltid drabbas ekonomiskt när ålderspensionen minskar arbetslöshetsersättningen oavsett omfattning på de båda ersättningarna. Vid en eventuell framtida harmonisering av regelverken finns då samma risk för Försäkringskassans kunder med aktivitetsstöd.

Det är oklart om kommittén har övervägt ett sådant alternativ. En samordning mellan pension och arbetslöshetsersättning som är ”proportionell mot pensionsuttaget” nämns, men förkastas eftersom det anses vara mycket komplicerat². Eftersom det finns beräkningsätt när aktivitetsstöd ska samordnas med ålderspension som inte är särskilt komplicerade så bör det kunna tillämpas även inom arbetslöshetsförsäkringen. I annat fall riskerar förenklingen att ändå drabba sökande ekonomiskt samtidigt som incitamenten för att arbeta minskar.

5.3 Uppgiftsskyldighet

Arbetslöshetskassorna har inga möjligheter att kontrollera om tjänstepension betalas ut. Därför föreslås en bestämmelse om att arbetslöshetskassorna ska få ta del av uppgift om tjänstepension från Skatteverket. Försäkringskassan saknar också detta stöd i regelverket för sin samordning av aktivitetsstöd med tjänstepension och har därför samma problem med samordningen som arbetslöshetskassorna har. Om regelverken för arbetslöshetsersättningen och

---

¹ Sid 39, avsnitt 5.1 Samordning av arbetslöshetsersättning med pension

² Sid 40, avsnitt 5.1 Samordning av arbetslöshetsersättning med pension

aktivitetsstödet ska harmoniseras så bör också samma förutsättningar finnas för Försäkringskassan att kunna tillämpa de harmoniserade reglerna.

Även om regelverken inte skulle harmoniseras i denna del så är behovet av uppgifter om tjänstepension detsamma hos Försäkringskassan för sin handläggning av aktivitetsstöd som det är hos arbetslöshetskassorna. Försäkringskassan ser det därför som utomordentligt angeläget att en likadan ordning om Skatteverkets uppgiftsskyldighet som den som föreslås i 48 f § i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring även införs för Försäkringskassans handläggning av aktivitetsstöd. Detta för att uppnå den fulla nyttan av den effektivisering som pågår med att höja kvaliteten i handläggningen inom aktivitetsstöd.

9.3 Förtroendeuppdrag som omfattas av särskilda regler i arbetslöshetsförsäkringen

Försäkringskassan anser att det finns en risk att den begränsning som kommittén föreslår för reglerna om förtroendevalda, i motsats till syftet att förenkla och öka förutsägbarheten för de sökande, kan leda till en oförsäglighet för den enskilde avseende storleken på ersättningen från Arbetslöshetskassorna respektive Försäkringskassan. Begränsningen innebär att ersättning som en person får från sitt förtroendeuppdrag, t.ex. i egenskap av styrelseledamot, inte räknas som tid med förvärvsarbete vid prövning av rätten till och fastställande av arbetslöshetsersättning. Samtidigt kan ersättningen i fråga dock ligga till grund för Försäkringskassans beräkning av personens SGI. Detta kan medföra relativa differenser på ersättningsnivån av arbetslöshetsersättning och SGI-grundad ersättning från Försäkringskassan. Vidare anser Försäkringskassan att begränsningen riskerar att motverka ett aktivt deltagande i den för samhället viktiga funktionen som förtroendeuppdrag utgör och därigenom inte bidrar till att främja arbetslinjen.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektör Dan Eliasson i närvaro av rättschef Eva Nordqvist, försäkringsdirektörerna Ann Persson-Grivas, Bengt Stjärnsten, Birgitta Målsäter, Dani Razmgah, Lars-Åke Brattlund, Laura Hartman, verksamhetsområdeschef Therese Karlberg, enhetschef Ingeborg Watz Forslund och verksamhetsutvecklare Anders Lidsle, den senare som föredragande.

Dan Eliasson

Anders Lidsle